

elkerülő, M8 Duna-híd és Székesfehérvár közötti szakaszának (26+400-36+960 km-sz.) építésével érintett régészeti lelőhelyeken.

*Belmajor (KÖH 73061):* Július 14. és augusztus 3. között a 0316/71, 0316/47-48, 0316/68 hrsz.-ú ingatlanokon, 1576 m<sup>2</sup>-nyi területen kutattunk. A lelőhely a major épületeitől D-re egy kis facsoport mellett terül el. A terület K-Ny irányban enyhén emelkedik, vízjárta terület a lelőhelytől K-re található, egy mocsaras, náddal benőtt terület, melynek K-i oldalán a Réti-földek nevű lelőhely található. A területen két 2 m széles és mintegy 810 m hosszú kutatóárkot húztunk a tervezett út közep-tengelyével párhuzamosan, a nyomvonal két szélén. A szondákban 94 régészeti jelenséget azonosítottunk, amelyet 66 objektumhoz kötöttünk. A lelőhely Ny-i irányban az ásatási területen belül ér véget, azonban K-i irányban bővíteni kellett a feltárást, mivel itt láthatóan tovább terjedtek a települési objektumok. A régészeti jelenségek zömmel árkok, viszonylag kevés a gödör és a veremház. Az épületek többségéből mindössze egy nagyon keskeny sávot sikerült megtalálni kutatóárkunkkal, és mindössze három olyan veremházat találtunk, ahol alaposabb megfigyeléseket tehettünk. Ezek mindegyike lekerekített sarkú, négyszögletes alapgödörű veremház volt. Az épületekhez tartozott még kőalapozású kemence is, azonban a tetőt tartó oszlopokat nem minden esetben fedeztük fel. Leletanyaguk alapján az épületek és a régészeti jelenségek kevés kivétellel az Árpád-korra keltezhetők. Rendkívül intenzív lelőhely.

*Mészáros-tanya (KÖH 22310):* Július 22. és augusztus 5. között a 0560/19 hrsz.-ú ingatlanon 925 m<sup>2</sup>-t tártunk fel. A lelőhely a Dinnyés-Kajtori csatorna bal partján terül el, egy része egy kisebb domb oldalára kúszik fel. A lehumuszolt területen összesen 14 objektumot bontottunk ki, melyekhez 30 stratigráfiai egységet rendeltünk. Az objektumok többsége K-Ny-i irányú árokreszlet volt, az árkok mellett néhány kerek, sekély gödröt tártunk fel. Egyik gödör mellett egy kisméretű kemence K-i fele is előkerült. Platnija megsemmisült, viszont palástjának néhány részét betöltésében megtaláltuk. Az árkokhoz hasonlóan a gödrök leletanyaga is szegényesnek mondható, csak néhány állatcsont és vaskori oldaltöredék került elő. A lelőhely főleg a patakparti részre koncentrálódik, D-felé hamarabb véget ér, mint a feltárást kijelölt terület.

*Rác-völgy-dűlő III. (KÖH 74381):* Július 5. és augusztus 9. között a 011/2 hrsz.-ú ingatlanon, 583 m<sup>2</sup>-en kutattunk. A lelőhely a Rác-völgynek nevezett, egykor vízjárta, ma erdővel benőtt ároktól É-ra terül el, É-i határa a vasútvonal. A kialakításra kerülő útfelület két szélén (Ny-i és K-i oldalán) húztuk meg a kutatóárkokat. A feltárást során az érintett É-D-i irányú, mintegy 150 m hosszú és 32 m széles földterületet két 150 m hosszú és megközelítően 2 m széles kutatóárok-kal vizsgáltuk át.

A kutatóárkokban a humuszvastagság megközelítően egyenletes volt; az előkerült régészeti jelenségek többsége Ny-K-i vagy ÉNy-DK-irányú árkok, melyből

régészeti anyag minimális mennyiségben került elő, továbbá feltártunk 2 gödröt és 2 kemencét. Az előkerült kemencék sütőfelületén többszörös megújítása volt megfigyelhető, melyekbe nagyobb mennyiségű követ és törtkerámiát helyeztek. Az előkerült kerámia minden esetben az avar korhoz köthető.

A lelőhely gyakorlatilag összeér a tőle D-re elhelyezkedő Aba, Rác-völgy-dűlő (KÖH 37480) lelőhellyel, csak a vasút választja el őket, azonban két régészeti korszak települései találhatóak rajta, mind a kettő a patakparti részen. A két település feltehetően a vasúti töltés alatt, a domb legmagasabb részén összeér.

A leletanyag a Kulturális Örökségvédelmi Szakszolgálat jogutódja a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központ budapesti regionális irodájában történő elsődleges feldolgozás után a Magyar Nemzeti Múzeumba kerül végleges elhelyezésre.

Munkatársak: Czifra Szabolcs, Dobozi Ágnes, Hetesi Szilvia, Kisjuhász Viktória, Nemes György, Petkes Zsolt régészek; Eleki Nándor, Falchetto Alfréd, Grósz Edit, Nagy Ferenc régésztechnikusok. A geodéziai felmérést az Archaeodata 1998 Bt. végezte.

FŰKÖH DÁNIEL

#### 442. Sikátor, Vecseny-puszta

(Győr-Moson-Sopron megye) U, Rő

2009 decembere és 2010 májusa között kiterjedt terepbejárásokat folytattunk a Nabucco gázvezeték dunántúli és Pest megyét érintő szakaszán, összesen 205 km hosszúságban, a nyomvonal 100-100 m-es szélességében. A téli időben végzett terepbejárás során általában jó megfigyelési viszonyok között tudtunk vizsgálni, összesen 184 régészeti lelőhelyet azonosítottunk

Sikátor határában, Vecseny-pusztától É-ra két új lelőhely került elő a nyomvonal területén: *Vecseny-puszta II. és III.* (KÖH 74215, 74219).

REMÉNYI LÁSZLÓ – STIBRÁNYI MÁTÉ

#### 443. Siklós, vár

(KÖH 25076, 25079)

(Baranya megye) Á

A siklói vár (1174, 1104 hrsz.) jelenleg is zajló nagy-szabású felújítási munkáihoz kapcsolódóan művészettörténeti falkutatást és régészeti feltárást végzett a Magyar Nemzeti Múzeum – Nemzeti Örökségvédelmi Központja 2010. augusztus 2-31. között. Az ásatások párhuzamosan két területen zajlottak: a Várkapolna belsejében, és a vár DNy-i falszorosában, a tévesen ún. Kanizsai Dorottya kertnek nevezett terület É-i végében, a barbakánhoz kapcsolódó nyaktag D-i oldalán. A várkapolnában régészeti feltárást korábban nem volt, az ún. Kanizsai Dorottya kertben Czeglédy Ilona folytatott kutatásokat az 1960-as években. A várkapolna területének relatív időrendje feltárássaink tanúsága alapján a következőképpen írható le.